

19 Hyvä kysymys

RA: Risto Alatarvas, vetäjä

HK: Heli Koski, vieras

MM: Matias Mäkyne, vieras

(Musiikkia)

RA: Onko t&k-toiminnan tukeminen aina hyvästä?

HK: No periaatteessa kyllä, jos se tapahtuu sillä tavalla että ei tueta niitä ihan siellä markkinoilta poistumisen rajalla olevia, heikoimmin tuottavia yrityksiä, jotka sitten sen tuen avulla pystyvät jäämään markkinoille ja sitten pitämään niitä osaavia työntekijöitä siellä heikomman tuottavuuden yrityksissä sen sijaan että ne poistuisivat markkinoilta ja ne resurssit vapautuisi näiden vähän tehokkaampien yritysten käyttöön.

MM: Juuri näin että meidän tavoite on nimenomaan lisätä tuottavuutta ja talouskasvua ja silloin esimerkiksi juuri se että työntekijät siirtyy heikon tuottavuuden yrityksistä korkean tuottavuuden yrityksiin on tavoiteltava asia.

(Musiikkia)

RA: Hyvät päätökset perustuvat tutkittuun tietoon. Hyvä kysymys on podcast, joka auttaa tekemään parempia päätöksiä.

(Musiikkia)

RA: Menestyäkseen Suomi ja suomalaiset yritykset tarvitsevat tietoa, tutkimusta, uusia ratkaisuja ja innovointia. Tutkimus- ja kehittämispanostukset eli lyhyemmin t&k ovat tärkein yritysten tuottavuuskasvua määrittävä tekijä, joten sillä on väliä, millaisia tukia niihin kohdennetaan ja millä perustein. Minä olen Risto Alatarvas valtioneuvoston kanslian erityisasiantuntija. Keskustelemassa ovat tänään Etlan tutkimusjohtaja Heli Koski ja SDP:n kansanedustaja Matias Mäkyne, joka on toiminut myös parlamentaarisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan puheenjohtajana. Tervetuloa molemmille!

MM: Kiitos.

HK: Kiitos.

RA: Käydään heti kiinni aiheeseen. Heli, sä olet ollut mukana tutkimassa t&k-toimintaa ja verohuojennuksia.

HK: Joo kyllä.

RA: Tutkimuksen keskeisiä tuloksia on että tehokkainta olisi sellainen valikoiva innovaatiopolitiikka, että kohdennettaisiin t&k-tukia korkean t&k-tuottavuuden tai innovaatiokyvykkyyden yritykselle eli miten nyt ensinnäkin määritellään korkea t&k-tuottavuus ja korkea innovaatiokyvykkyys?

HK: Joo ihan pieni korjaus, että tämä koskee sitä t&teas-hanketta, jossa ei itse asiassa tutkittu näitä t&k-verotukia, tämä on toinen hanke missä tutkittiin. Keskustellaan molemmista, mutta mikä julkistettiin eilen niin siinä keskityttiin enemmänkin suoriin t&k-tukiin ja niiden kokonaistaloudellisiin vaikutuksiin ja siinä tosiaan tuli tuo tulos, mitä äsken mainitsit. Ja ne on hyvin likeisiä nämä käsitteet innovaatiokyvykkyys ja sitten t&k-tuottavuus. Se innovaatiokyvykkyys lähinnä tarkoittaa sitä, että jos on korkean innovaatiokyvykkyyden yritys sillä on suurempi todennäköisyys tuottaa innovaatioita kuin matalan innovaatiokyvykkyyden yrityksellä. Sitten tämä korkea t&k-tuottavuus liittyy sillä tavalla että nämä korkean t&k-tuottavuuden yritykset tekee enemmän innovaatioita eli niiden t&k-panostuksista tulee enemmän noita uusia tuotteita tai uutta tietoa tai teknologiaa.

RA: Ja sitten tuloksiin eli tukia on hyvä kohdentaa korkean t&k-tuottavuuden tai innovaatiokyvykkyyden yritykseen. Miksi näin ja millaisia konkreettisia esimerkkejä voisit antaa?

HK: No se syy on lähinnä se, että kun niitä tukia, jos niitä pystyttäisi kohdentamaan mahdollisimman hyvin niille korkean t&k-tuottavuuden yrityksille niin siinä tapahtuu oikeastaan kaksi tärkeää mekanismia, jotka sitten nostaa talouskasvua. Ja se ensimmäinen mekanismi on se, että nämä korkean t&k-tuottavuuden yritykset kun niille kohdennetaan resursseja, ne tuottaa enemmän uutta tietoa, uusia teknologioita mitä muutkin yritykset voi sitten hyödyntää omissa innovaatiotuotoksissaan mikä taas sitten stimuloi sitä kasvua eli on ulkoisvaikutuksia. Ne ulkoisvaikutukset on suuremmat silloin kun siellä se toiminta, t&k-toiminta tapahtuu korkeamman t&k-tuottavuuden yrityksissä. Toinen mekanismi liittyy sitten siihen, että kun näitä tuotetaan näitä korkean t&k-tuottavuuden yrityksiä niin on tapana käydä niin että ne heikommat t&k-tuottavuuden yritykset, ne jotka on siellä ihan rajalla poistua markkinoilta, niin siellä tapahtuu useampi mekanismi. Mutta yksi mekanismi on se että kun tuetaan ylipäättäen oli se sitten valikoitua tukea siis kohdennetaan tätä t&k-tukea tämän yrityksen tyypin sen t&k-tuottavuuden mukaan tai sitten tämmöistä valikoimatonta tukea eli enemmän tämmöistä kaikille yrityksille

jakautuvaa tukea, mikä on just tämmöistä T&k-verotuki-tyyppistä tukea, tuki ei kohdennettu mitenkään yrityksen tyyppiin mukaan, niin silloinkin tässä tapahtuu sellainen mekanismi että yritykset tai näiden osaavien työntekijöiden määrä kasvaa, sekä siinä tapauksessa että on sitä suoraa t&k-tukea että sitten jos on sitä valikoimatonta tukea. Kun tämä kysyntä kasvaa, niin että t&k-työn hinta tai palkat nousee ja silloin se tyypillisesti vähentää näiden heikompien yritysten t&k-panostuksia, se ajaa niitä pois, niitä heikoimpia pois markkinoilta poistumisen rajalta. Sitten näiden resursseja eli osaavia työntekijöitä vapautuu näiden korkean t&k-tuottavuuden yritysten käyttöön, mikä sitten taas lisää tätä korkean tuottavuuden yritysten osuutta tuotannossa ja innovaatiotoiminnassa ja sitä kautta kasvua.

RA: Matias, miltä kuulostaa?

MM: No koko viime syksy kun haettiin ratkaisua nimenomaan tki-rahoituksen nostamiseen ja erityisesti sen tavoitteen legimitoimiseen eli miksi me ylipäättään halutaan nostaa tki-verotusta 4 prosenttiin, niin me käytettiin paljon aikaa tämän taustatyön tekemiseen, että miksi tki-rahoitus on tärkeä asia ja miten tki-rahoitus parhaimmillaan tuottaa talouskasvua, tuottavuutta ja ylipäättään hyvinvointia. Ja siinä meidän työssä korostui se, että pelkkä rahoituksen nostaminen neljään prosenttiin ei riitä, eikä ole mikään autuaaksi tekevä asia, vaan sen toimeenpanolla on äärettömän iso merkitys ja kun erilaisia makrotason laskelmia saatiin valtiovarainministeriöistä tai kestävän kasvun työryhmältä, niin niissä oli hirveän isoja eroja riippuen siitä miten isot odotukset tehtiin yhtiön toiminnasta tai siitä sen rahoituksen vaikutuksesta investointeihin tai tuottavuuden kasvuun. Ja mitä paremmin tämä toimeenpano onnistuu, mihin on ymmärtääkseni nämä tuoreet raportit ottaa kantaa, niin sen voimakkaampi se efekti tulee olemaan ja tämä on juuri sitä mitä me tässä vaiheessa tarvitaan kun me lähdetään laatimaan tulevaisuuden tekoja politiikkaan tarkemmin, jolla se rahoituksen toimeenpano tapahtuu.

HK: Mä puhuin äsken kasvuvaihtelusta, mutta se olennainen asia kyllä siinä on ne hyvinvointivaikutukset, niitäkin me on kvantifioitu siinä tutkimuksessa. Näyttää siltä, että tukea tarkasti tämän t&k-tuottavuuden tai innovaatiokyvykkyyden mukaan jakava tai kohdentava politiikka niin se tuottaa ne suurimmat hyvinvointivaikutukset. Mutta siinä on tietenkin se ongelma, että siinä mallissa ja siinä kehikossa, missä sitä tutkitaan, niin mallikehikko siinä optimitapauksessa siellä on niin kuin social planner, joka pystyy täydellisesti kohdentamaan ne t&k-tuet sitten sen yrityksen t&k-tuottavuuden mukaan, mihin ei tietenkään käytännössä päästä. Ne kasvuprosentit on ihan optimia mihin ne voitaisi päästä, jos pystyittäisi täydellisesti kohdentaa nämä tuet yritysten t&k-tuottavuuden mukaan, mutta sitten ne on kuitenkin suuntaa antavia sillä tavalla että mikä on hyvä suunta, mihin meidän pitäisi pyrkiä.

MM: Joo tästä valikoinnasta käytiin aika paljon keskustelua meidän työryhmän työn aikana, tietysti se usein menee tämän voittajien valinta-keskusteluun ja kuinka paljon poliitikot tekee valintoja toimialojen tai jopa yritysten välillä ja suhteen ja selkeä enemmistö, melkein oikeastaan yksimielisyys löytyi siitä, että poliitikkojen pitäisi tehdä ehkä jopa nykyistä vähemmän valintoja. Tämän kaltainen suuntaus, jossa se valikointi onnistuttaisiin tekemään mahdollisimman objektiivisesti tämmöisen tki-tuottavuuden perusteella on äärimmäisen hyvä suunta ja toivotaan että siihen löytyy tehokkaat mittarit ja prosessit että se ei samalla johda jatkuvaan mittaamiseen ja byrokratian lisääntymiseen, vaan samaan aikaan toimii joustavasti ja jouhevasti, (musiikki alkaa hiljaisena taustalla) mutta auttaa kohdentamaan sen suoran tuen mahdollisimman tehokkaasti.

(Musiikkia)

RA: Kerrotko Heli vielä, teillä oli siis tämä VN:n Teas-hanke, joka julkaistiin tällä viikolla ja sitten ensi viikolla tulee toinen teidän raportti.

HK: Joo.

RA: Kerrotko lyhyesti vielä, mihin tuloksiin te näissä päädyitte?

HK: Tässä t&k-verotuki?

RA: Hhmm.

HK: Siinä katsotaan sekä kirjallisuuden perusteella että aineistoanalyysin perusteella yritetään katsoa miten erilaisten t&k-verotukimallien erilaiset ominaisuudet liittyy siihen, kuinka paljon ne pystyy kannustamaan yritysten omia t&k-menoja. Siinä on siis tosiaan käytetty kirjallisuudesta löytyviä löydöksiä ja meidän omaa analyysiä hyväksi niiden johtopäätösten vetämisessä ja näyttäisi siltä, että semmoiset verotukimallit, jotka suosii näitä pieniä ja keskisuuria yrityksiä niin ne tuottaa enemmän sitä tuotosadditionaliteettia eli niistä yhden euron lisäksi näissä verotukipanostuksissa tuottaa suuremman lisäyksen näissä yritysten omissa t&k-panostuksissa. Tässä on erilaista näyttöä kirjallista, mun mielestä se on aika vahva se näyttö. Ja sitten taas siihen meidän eiliseen raporttiin viitaten, niin siinä me tehtiin myös sellainen löydös että otos koko Suomen innovatiivisesta sektorista, mutta jos siihen otettiin mukaan ihan pienimmät yritykset semmoiset 2-5 henkilöä työllistävät, niin ne tulokset heikentyi huomattavasti siitä että kuinka suuriin hyvinvointivaikutuksiin päästään tämmösellä kohdentavalla t&k-tuella. Ja mun mielestä nämä kaikki löydökset kokonaisuudessaan vähän viittaisi siihen, että kun mietitään koko järjestelmää että olisi ehkä järkevää, että niitä t&k-verotukia kohdennettaisiin niille pienille yrityksille koska niistä siitä kohdentamisesta ei vastaavasti saada niin isoja hyötyjä, jos ne tulee Business Finlandin kautta

päätettäväksi. Ne kohdennettaisiin enemmän suoria tukia Business Finlandin kautta näille isojen yritysten isoille projekteille, se olisi sekä valtion talouden budjetin kannalta että sitten tukien tehokkaan allokation näkökulmasta mä näkisin että tällainen jonkinlainen järjestely sen suhteen että mitä tukia annetaan minkä kokoisille yrityksille olisi järkevä. Plus sitten on tehty tutkimusta siitä että miten vaikuttaa täydentävät tuet että jos on suoria tukia ja siten on verotukia ja niitä molempia annetaan yhtä aikaa yrityksille. Pienten yritysten kohdalla se näyttäisi huomattavasti lisäävän t&k-menoja, mutta suurten yritysten kohdalla me ei nähdä tällaisia tai niissä tutkimuksissa me ei löydetä sitä vaikutusta.

RA: Miten Matias, miltä kuulostaa? Ja säkin voisit kertoa vähän tästä tki-työryhmän keskeisistä tuloksista ja sitten miltä tämä mitä Heli kertoi kuulostaa siihen nähden?

MM: Tätä on mukava kuunnella, koska tämä vahvistaa sitä käsitystä, joka me saatiin tossa syksyn aikana asiantuntijakuulemista ja tutkijapuheenvuorojen myötä. Tässä mennään joo selkeästi syvemmälle, mutta se päälinja että halutaan tulevaisuudessa luoda että on nimenomaan suorat tuet, jotka tiedetään jo aikaisemmasta paremmin palvelevan suuria yrityksiä ja pk-sektorille sitten paremmin sopii tämä verovähennys, koska se on vähemmän byrokraattinen ja siinä on vähemmän näitä sivukustannuksia. Mikä me nostettiin yhdeksi huoleksi verovähennyksen liittyen pieniin yrityksiin, pk-yrityksiin liittyen, varsinkin pieniin aloittaviin yrityksiin on se alkuvaiheen kasvuyrityksillä harvoin on verotettavaa tulosta vielä, joten verovähennyksestä ei ole kauheasti hyötyä ja sitä pitää miettiä että miten se kasvuyritysten joukko, joka on kuitenkin merkittävä innovaatiotoiminnan kasvattaja samalla, niin mitä sitä pystytään stimuloimaan. Ja toisaalta jos se joka tapauksessa investoi ja kasvaa, niin onko sillä vaikutusta enää, että sitä lähdetään erikseen tukemaan. Voi olla että sillä on, ehkä sitä pystytään vielä enemmän saamaan aikaan, mutta se vain on yksi tällainen yksityiskohta että verovähennys todellakin hyödyttää niitä yrityksiä, joilla on jotain verotettavaa tuloa. Ehkä sitten yleisemmin tästä meidän työryhmän raportista ja työstä niin sehän käsittelee tätä koko tki-politiikan kokonaisuutta, jossa yritystuet ja yritysten tekemä tki-investoinnit on yksi, niiden aikaansaaminen on yksi erittäin tärkeä tavoite tai erittäin tärkeä asia tämän 4 prosentin tavoitteen saavuttamiseksi, mutta sitten yhtä tärkeää on tämä osaamiskoulutus, yliopistojen ja korkeakoulujen tekemä tutkimustoiminta ja sen rahoitus. Me yritetään nimenomaan korostaa nyt sitä, että tässä on kysymys kokonaisuudesta, jonka osaset tukevat toisiaan. Se että yritykset voi kukoistaa, jotta näillä meidän yritystuilla voi olla mahdollisimman laaja vaikuttavuus, niin meillä pitää olla mahdollisimman laadukas perustutkimus, joka tuottaa tuottaa tutkijoita, meillä pitää olla mahdollisimman laadukas koulutusjärjestelmä, joka tuottaa osaajia sinne yritysten t&k-toiminnan käyttöön. Ja teknisenä ratkaisuna tosiaan esitetään että säädetään tki-rahoituslaki joka sitten sinne vuoteen 2030 mennessä nostaa meidän tki-rahoituksen 4 prosenttiin bkt:stä, julkisen ja yksityisen siis yhdessä ja sen tavoitteen onnistumisen tae on se, että yksityinen ja julkinen tekee tämän yhdessä. Ja yksityinen kattaa sen 2/3 osaa karkeasti, julkinen 1/3 osan ja me tullaan tai ollaan jo saatu esimerkiksi teknologiateollisuudesta sellaisia viestejä ihan julkisesti, sitoumuksia että jos nämä meidän raportin toimenpiteet nyt laitetaan käytäntöön verovähennyistä lähdetään säätämään tai t&k-rahoituslakia säätämään ja huolehditaan tästä osaajien saatavuudesta, niin yrityksillä on valmius Suomessa lähteä kasvattamaan tki-panostuksiaan ja tässä puhuttiin pelkästään teknologiateollisuuden sektorilla, joka on toki yksi meidän merkittävin tki-investoriala tällä hetkellä, niin heidän sitoumuksensa kattoi jo puolet periaatteessa siitä 2030 tavoitteesta, joka tässä on asetettu.

HK: Mä olen ihan samaa mieltä tosta perustutkimuksen ja koulutuksen roolista, ne on erittäin tärkeitä ja sitten just perustutkimus että yrityksethän tekee suhteellisen vähän kaikesta tutkimuksesta, perustutkimuksesta, mutta sen rahoittaminen on erittäin tärkeitä koska siihen liittyy yleensä ne isoimmat ulkoisvaikutukset, jotka hyödyttää laajemmin yhteiskuntaa eikä pelkästään sitä yksittäistä yritystä. Tässähän on aina riski kun mietitään näitä varsinkin verotuissa tietysti, mutta myös näissä suorissa tuissa se että nämä yritykset saakin rahoitusta semmoisiin hankkeisiin, mitkä hyödyttää lähinnä niiden omaa bisnestä eikä sitten ne hyödyt valu laajemmin yhteiskuntaan mikä on näiden julkisten t&k-tukien päämäärä. Ja sitten mä samaa mieltä olen koulutuksesta, koulutus on ihan avain ja kaiken pohja siihen että yrityksissä pystytään tekemään, että siellä on osaavia työntekijöitä, se on tällainen pidemmän aikavälin työkalu. Siihen verotukimalliin kannattaisi ympätä sellaisia ominaisuuksia että niitä yrityksiä, jotka on pieniä, aloittavia, jotka on vielä tappiollisia että niillä on keinoja sitten tehdä eri tavalla se t&k-verohuojennus ja semmoisia keinoja, mitkä näyttäisi olevan aika hyviä on se että annetaan ensinnäkin verohyvitys suora rahallinen palautus samana vuonna kun on niitä t&k-menoja jos ei tule voittoja ollenkaan. Ja toinen on sitten näiden verohyvitysten siirtäminen tuleville vuosille ja sekin näyttäisi toimivan aika hyvin ja lisäävän näiden pienten yritysten kannustimia tehdä tutkimusta ja kehitystä.

MM: No se on tosi kiinnostavaa kuulla ja hyvä kuulla, koska on ollut joitakin epäilyksiä esitetty tässä meidän työn aikana että se että se hyöty siirtyy sinne jonnekin horisonttiin tulevaisuuteen ei välttämättä riitä kannustamaan riittävästi niitä yrityksiä, vaan se pitäisi olla akuutimmin sinä saman vuonna tai ihan lähiaikoina saatavilla se hyöty, mutta tämä on hyvä-

HK: Joo.

MM: ja kannustava tulos.

HK: Joo mä luulen, että se ehkä molempi parempi että annetaan, voidaan antaa välittömästi saman vuoden näistä t&k-menoista verohyvitystä jos on tappiollinen, mutta ehkä tämmönen mahdollisuus, mutta ei välttämättä mä sanoisin että tämmöiset vakiintuneet yritykset mä en niille lähtisi antamaan tällaisia mahdollisuuksia että ne voi siirrellä niitä verohyvityksiä vuodesta toiseen.

MM: Just näin.

HK: Käyttämättä jääneitä. Mutta tämmöiset uudet, nuoret yritykset niille mä kyllä lähtisin antamaan mahdollisuuden tehdä se.

RA: Oletkin puhunut erilaisista mahdollisista ratkaisusta, mutta vielä oikeastaan tutkimuksen pohjalta minkälaista mallia voisitte suositella sitten Suomelle?

HK: Multa on kysytty että minkähän maan malli kannattaisi ottaa käyttöön. Ei ole mitään sellaista, että nyt kannattaa ottaa käyttöön esimerkiksi Belgian tai Itävallan tai jonkun muun maan, vaan siellä on tutkimustieto on aika vähäistä tällä hetkellä taloustieteellisessä tutkimuksessa että siinä suhteessa että mitä se kertoo niiden mallien ominaisuuksista. Mutta mä sanoisin että sen voi hahmotella sillä tavalla että siellä on tiettyjä ominaisuuksia mitkä näyttäisi, että meillä on vahvempaa evidenssiä siitä ja sitten sellaisia tiettyjä ominaisuuksia joista me ei oikein tiedetä että miten ne vaikuttaa. Ja ne ominaisuudet, joista tiedetään tai suhteellisen hyvä näkemys kirjallisuudessa evidenssi siitä, että just tämä pienet ja keskisuuret yritykset että niiden tukemiseen kannattaa panostaa. Myös tappiollisten yritysten tukemiseen, siitä on vahvaa evidenssiä. Sitten siellä kahden tyyppisiä periaatteessa niitä malleja. On volyymin perustuva eli voi ottaa kaikki ne t&k-menot, jotka on määritetty sillä tavalla että niistä saa tehdä vähennyksen niin ne otetaan kaikki huomioon ja lasketaan se tietty prosentti. Tai sitten on inkrementaalinen eli se perustuu siihen että joku tietty prosentti vähennystä voi tehdä siitä ylittävstä osasta t&k-menoja sinä vuonna, joka esimerkiksi edellisen vuoden, kahden edellisen vuoden keskiarvo tai kolmen edellisen vuoden keskiarvo. Tai sitten voi olla hybridi että osa perustuu tähän volyymiin ja osa perustuu sitten näihin inkrementaaliin vähennyksiin. Niin siitä ei kauhean paljon, siitä on yksi tosi hyvä tutkimus ja sitten meidän julkistettava tutkimus niin molemmat viittaa siihen että se inkrementaalinen olisi kaikkein siinä olisi kaikista suuri se input tai se panosadditionaliteetti. Mutta se ei tietenkään ole vielä kaksi tutkimusta ei vielä niin vahvaa näyttöä ole ja sitten se herättää kysymyksiä, mihin mä en osaa ihan vastata. Jos on kokonaisvolyymiin perustuva tai sitten jos on siihen lisäykseen mitä on tullut t&k-menoihin perustuva niin mitä se tarkoittaa esimerkiksi verohallinnan kannalta tai yritysten kannalta, lisääkö se kauheasti näitä byroktiakustannuksia siinä mielessä että mun on vähän vaikea siihen vastata. Mutta sitten olemassa aika paljon sellaisia asioita, mistä ei ole oikeastaan mitään tietoa ja nämä liittyy siihen mistä menoista tehdään tämä vähennys. Tyypillistä on että sen saa tehdä t&k-palkoista, aika usein myös t&k-alihankinnoista, mutta sitten on näitä muita kuluja, mistä on hyvin erilaisia käytäntöjä, mutta ei minkäänlaista tutkimustietoa, miten ne vaikuttaa näihin yritysten t&k-kannustimiin.

RA: Mites Matias, miten tutkimustuloksista päätöksentekoon? Ja miten tässä asiassa edetään?

MM: Haluan vielä verovähennyksestä sanoa että kun ei ole tutkimustietoa, niin ei ole kauheesti johtopäätöksiä tai vastauksiakaan siitä miten asiat on parasta ratkaista. Nyt valmistelu todennäköisesti käynnistyy, meidän toive oli, joka raporttiinkin kirjattiin, että se verovähennys olisi jo vuoden päästä käytössä. Se on aika kunnianhimoista, mutta jos se tällä hallituskaudella halutaan niin näin se käytännössä pitää tietysti olla. Näitä riskejä tai sellaisia huomioon otettavia asioita verovähennyksen valmistelussa on tietysti se että mitkä menot oikeuttaa vähennykseen ja miten estetään se ettei tällainen menolajien muunnos, jos jo olemassa olevaa toimintaa muunnetaan verotuksessa tki-toiminnaksi tai kirjanpidossa tki-toiminnaksi että miten se pystytään mahdollisimman paljon estämään ja miten se verotuki nimenomaan synnyttää mahdollisimman paljon uutta, että sillä ei tueta sellaista toimintaa joka joka tapauksessa olisi olemassa ja joka tapahtuisi joka tapauksessa markkinaehtoisesti. Nämä on ehkä kaksi isointa reunaehto ja kysymystä joihin ei, niin kuin tässä tuli esiin, ole vielä ole täydellisiä eikä ihan tyhjentyviä vastauksia, mutta yksi meidän johtopäätös oli myös se että tätä työtä pitää jatkaa. Rahoituksesta on nyt saatu tämmöinen tekninen ratkaisu. Ja tämä lakiesitys tai lain laatimisesitys tulokseksi ja seuraavaksi me halutaan ruveta laatimaan tämmöistä tki-politiikan suunnitelmaa, joka sitten määritteli tarkemmin tätä tki-politiikkaa. Juuri siitä miten sitä rahoitusta käytetään, miten se on tehokkaimmillaan hyödynnetty ja mistä ne suurimmat kasvuvaikutukset saadaan eli näistä tki-politiikan rakenteista saataisiin myös tämmöinen parlamentaarinen ylihallituskautinen suunnitelma ja konsensus mikä edelleen toisi näille tki-toimijoille niin yrityksille kuin vaikka korkeakouluille ennakoitavuutta ja sitä mahdollisuutta pitkäjänteiseen oman toiminnan suunnitteluun. Eli nyt käynnistyy verovähennyksen valmistelu, todennäköisesti työryhmä asetetaan uudelleen tai sille (musiikki alkaa hiljaisena taustalla) annetaan jatkomandaatti tälle vuodelle ja sitten tämä tki-rahoitusvalmistelu käynnistyy myöskin valtiovarainministeriössä aika pian, jos se ei ole jo käynnistynyt. (Musiikkia)

RA: Nyt annan teille tenttausvuoron eli poliitikolta kysymys tutkijalle ja tutkijalta poliitikolle. Mikä on vielä tämän keskustelun jälkeen jäänyt mietityttämään, Heli?

HK: No itse asiassa Matias vastasikin siihen kysymykseen ja mun piti kysyä että mikä teillä on aikataulu tämän t&k-verotukimallin käyttöönotossa ja aikatauluksessa ja suunnittelussa, mutta sä äsken jo vastasit siihen. Ei mulla ehkä muita sellaisia kysymyksiä paitsi ehkä semmoinen kommentti siihen että se on hirveen tärkeä se prosessi että se hoidetaan sillä tavalla että sitä ei tarvitsisi lähteä ihan kauheasti sitten muuttelemaan. Tietenkin semmoiset pienet viilaukset, että esimerkiksi jos pistetään joku yläraja siihen yrityskokoon mutta jos sitä vaikka myöhemmin korotetaan niin ei ne välttämättä vaikuta, mutta jos kauheasti aletaan sitä mallia muuttelemaan niin se aiheuttaa hirveästi epävarmuutta yrityksissä.

MM: Joo mä voin aikataulusta vähän tarkemmin kanssa sanoa, mutta nyt nimenomaan me korostetaan kaikessa tässä raportissa ennakoitavuutta ja pitkäjänteisyyttä että kun joku ratkaisu tehdään niin parempi on pitää siitä kiinni ja antaa sen sitten kehittyä hiljalleen kuin että ruvetaan tekemään suuria suunnanmuutoksia esimerkiksi hallituskausittain. Aikataulu nyt pitää tosiaan päästä kun alkuvuodesta lainvalmistelussa liikkeelle periaatteessa verotukseen liittyvät päätökset tehdään budjettiriihessä eli elo-syyskuussa mutta siinä vaiheessa pitää olla jo hyvin tarkkaan tiedossa että minkälainen malli on, minkälaiset kustannukset siitä koituu. Ja sitten budjettilakinahan se täytyy ensi syksynä eduskunnasta saada läpi saada, että tämän kevään aikana se käytännön valmistelu on tehtävä ja kehysriihessä jo saisi olla aika pitkälle tiedossa minkälainen tästä mallista eli siis jo toukokuulle meillä pitäisi olla tiedossa aika pitkälle että mistä on kysymys. Mun oma kysymys olisi liittynyt nimenomaan tähän vaikuttavuuteen ja sen todentamiseen että miten kun verovähennys otetaan käyttöön niin mikä on paras tapa taloustieteilijöiden mielestä seurata sitä että sillä on oikeasti on vaikutusta jossakin tietyssä maassa. Mitä me tarvitaan siihen ikään kuin rinnalle jotta me pystytään seuraamaan niitä kasvuvaikutuksia tai työllistämisaikutuksia tai sitten ihan tuottavuusvaikutuksia?

HK: Meillä on itse asiassa Suomessa todella hyvät rekisteriaineistot Tilastokeskuksessa, siellä on myös yritystuista tiedot että oikeastaan käytännössä jos sinne saa lisättyä sen tiedon yritystasolla että kuinka paljon mikäkin yritys hyödyntää näitä t&k-verotukia niin vähän aikaa menee niin me pystytään, meillä on kyllä taloustieteessä semmoset menetelmät millä me pystytään aidosti katsomaan ei pelkästään korrelaatiota vaan vaikuttavuutta sitten niiden aineistojen perusteella. Ja innolla todellakin odotan sitä että jos päästään tutkimaan sitten että miten ne aidosti vaikuttaa. Ja se ei tuo tietenkään siinä kun on yksi maa siinä on tietyt ominaisuudet silloin me ei pystytä tutkimaan sen verotukimallin ominaisuuksia vaan ylipäätään sitä että miten tämä malli kokonaisuudessaan on vaikuttanut näiden yritysten t&k-kannustimiin.

RA: Minkälaisessa aikajänteellä tutkimus pääsee pureutumaan sitten?

HK: No aika nopeasti nähdään mitä on tapahtunut tutkimus- ja kehitysmenoille, mutta sitten jos lähdetään tuottavuuteen niin tässä on niin kuin isommat viiveet t&k-panostuksista, innovaatioiden kehittämisestä taas siihen että on uudet tuotteet markkinoilla, ne tuottaa arvonlisää niin siihen on isommat viiveet. Mutta jos halutaan katsoa sitä panosadditionaliteettiä että että paljonko se vaikuttaa näihin yritysten t&k-panostuksiin niin se pystytään niin nopeasti kun on tavallaan 1-2 seuraavan (musiikki alkaa hiljaisena taustalla) vuoden aineisto käytössä ja nimenomaan sieltä Tilastokeskuksen tutkijapalvelun kautta että niissä on monesti viiveitä miten me saadaan aineistoja käyttöön että ne ei ihan heti ole sitten. Mutta tietenkin jos on joku muu kanava, jota kautta se saadaan nopeammin, jostushan pystytään nopeuttamaan näitä prosesseja niin aina parempi.

RA: Kiitos tästä keskustelusta Heli Koski ja Matias Mäkynen.

MM: Kiitos.

HK: Kiitos.

(Musiikkia)

RA: Kuuntelit Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan Hyvä kysymys-podcastiä ja löydät sen osoitteesta tietokayttoon.fi sekä podcastpalveluista ja Spotifysta.

(Musiikkia)